

Ягодинський Володимир Миколайович,

к.ю.н., доц., кафедри інформаційного та підприємницького
права ФСП НТУУ «КПІ», заслужений юрист України

**РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В ПРАВОВОМУ
РЕГУЛЮВАННІ СУЧАСНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ
ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ УКРАЇНИ**

Важливою характеристикою України за статтею 1 – її Конституції є те, що вона є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. В правовому регулюванні сучасних відносинах в умовах демократизації України належну роль виконує й важливе значення має правова культура.

Проблеми правової культури, її значення в житті людини і суспільства є однією з актуальних методологічних розробок в юриспруденції. Їх досліджували такі українські вчені, як Бурмистров В.А., Голосніченко І.П., Городяненко В.Г., Заяц А.П., Копейчиков В.В., Козюба М.І., Котюк В.А., Олійник А.Ю., Рабінович П.М., Селіванов В.М., Тацій В.Л., Шемшученко Ю.С. та інші.

Отже, правова культура – це особливий різновид загальнолюдської культури, змістом якої є система духовних і матеріальних цінностей у сфері функціонування права. Найважливішими складовими правової культури є право, що відповідає вимогам справедливості та свободи, правосвідомість, правовідносини, законність і правопорядок, нормотворчість, правозасновна та інша правова діяльність.

Це також цілеспрямована система заходів просвітницького та освітнього характеру, які формують повагу до права, цивілізованих способів вирішення спорів, профілактики правопорушень.

Правова культура передбачає відповідні знання й розуміння людьми наукових і практичних положень про право, чинного законодавства, порядку його реалізації, уміння користуватися даними знаннями при застосуванні норм права, їх виконанні.

Поняття «правова культура» завжди передбачає оцінку «якості» правового життя людини і суспільства, порівняння його з найрозвинутішими зразками та ідеалами, рівень культури творіння та реалізації права, рівень якості роботи правоохоронних і правозастосовних органів та посадових осіб, якість системи законодавства.

У її структурі розрізняють правову культуру особистості і правову культуру суспільства, які залежні одне від одного. Чим більше освічених у правовому відношенні людей в суспільстві, тим вищою буде правова культура даного суспільства.

Суспільство повинно також впливати на усунення недоліків і порушень, забезпечувати належний рівень правової культури осіб.

Правова культура – важливе достоїнство кожної здравомислячої, культурної і освіченої людини. Правова культура передбачає культуру поведінки з урахуванням правових норм і моралі, тобто дотримання основних вимог і правил людського співжиття, вміння знаходити правильний тон у спілкуванні з оточуючими.

Культура поведінки – важлива сторона морального обличчя людини. Людина з дитинства повинна привчатися під наглядом батьків, родичів, освітніх закладів і суспільства вести себе так, щоб з нею було зручно і приємно спілкуватися і в родині і в діловій обстановці, в тому чи іншому громадському місці.

Необхідно виховувати в молоді таку культуру правової поведінки, в якій проявляються й загальна внутрішня правова культура і моральні вимоги суспільства.

Правове виховання, як засіб підвищення правової культури – це цілеспрямований, повсякденний систематичний вплив юридичної теорії та практики на свідомість людей з метою виховання у них відповідного рівня правової свідомості, культури та зразкової правомірної поведінки.

Формам правового виховання є належне правове навчання, правова агітація, правова пропаганда, юридична практика – як сукупність

напрацьованого досвіду правотворчої і правозастосовної діяльності для запобігання правопорушенням. В сучасних умовах антиподом правової культури є правовий нігілізм - це негативний напрямок суспільно-правової думки націлений на девальвацію права, законності, на відверту недооцінку, соціальної особистої цінності права.

Прихильники цього вважають право найменш досконалим способом регулювання суспільних відносин. Правовий нігілізм існує у різних формах:

- а) байдуже ставлення до ролі і значення права;
- б) скептичне ставлення до потенційних можливостей права;
- в) ігнорування правових приписів більш високої юридичної сили;
- г) повна недовіра до приписів права;
- д) негативне ставлення до права в цілому.

Для зниження вимог правового нігілізму необхідно:

а) забезпечення високої якості законів, що приймаються; б) зміцнення законності; в) підвищення ролі судів, прокуратури та інших правоохоронних органів в забезпеченні законності і правопорядку в державі; г) підвищення ролі правового виховання; д) підвищення правової культури українського суспільства в т.ч. професійної правової культури.

Належне забезпечення правової культури в житті людини та суспільства - важлива гарантія подальшого успішного розвитку нашої держави України.

Список використаних джерел

1. Бурмистров В.А. Место и роль правовой культуры в основании правового государства. – Симферополь, 1996. – 190с.

2. Юридична енциклопедія: т.5 – Київ. Вид. «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана. Ред.кол. Шемшученко Ю.С., Заблук М.П., Тацій В.Л. та ін. 2003р, с.37-44.

3. Заяц А.П. та ін. Теорія держави і права. Академічний курс. Підручник. К. 2006. с 562.

4. Голосніченко І.П. Правосвідомість і правова культура у розбудові Української держави. Право України.-2005.-№1 –с.25

5. Тацій В.Л. Українська держава і право на початку ХХІ століття. //ПравоУкраїни//.- 2010.-№1. –с.6-14.

6. Копейчиков В.В., Олійник А.Ю. та ін. Правознавство. Підручник. К.- 2002.- с 121-124.

7. Городяненко В.Г. Соціологія. Підручник. К .2008- с.302-305.